

Helsinki 14.10.2016

ASIA: Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnasta sekä taustamuistion luonnoksesta/ STM

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiassa.

Kannatamme naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen eli nk. Istanbulin sopimuksen koordinaatiosta ja toimeenpanosta vastaavan toimikunnan perustamista. Toimikunnan perustaminen on tärkeä askel sopimuksen toimeenpanossa.

NYTKIS pyytää huomioimaan asetuksessa CEDAW-komitean suositukset, joita toimikunta antoi Suomelle viimeksi elokuussa käsiteltyään Suomen lisäraportointia naisiin kohdistuvasta väkivallasta. Suurin osa lisäraportoiduista kysymyksistä johti uusiin tai toistettuihin suosituksiin.

Toimikunnan tehtävät ja resurssointi

- Toimikunnalle on osoitettava tehtävän laajuuteen nähden riittävät resurssit
- On laadittava Istanbulin sopimuksen toimeenpano-ohjelma

Asetusluonnoksen mukaan toimikunta perustetaan huolehtimaan Istanbulin sopimuksen toimintaperiaatteiden ja toimien yhteensovittamisesta, täytäntöönpanosta, seurannasta ja arvioinnista, joilla ehkäistään ja torjutaan naisiin kohdistuvaa ja perheväkivaltaa. Lisäksi toimikunnalle kuuluisi tietojen kokoamista (11 artiklassa mainitut tilastotiedot ja tutkimus), tulosten seuraamista ja niistä tiedottamista sekä yhteydenpitoa vastaavien elinten kanssa muissa maissa.

Toimikunnalle tulee siis varsin mittavasti tehtäviä. Toimikunnalle ei kuitenkaan olla osoittamassa erillisrahoitusta, mikä käytännössä tarkoittaa yleensä sitä, että toimikunnan tehtäviä hoidetaan ministeriössä (STM) muun virkatyön ohessa. **Toimikunnan tehtävän laajuuden huomioiden resurssointi on epärealistinen.** Tällöin toimikunta perustetaan tietäen jo etukäteen, ettei sillä ole mahdollisuutta suoriutua sille säädetyistä tehtävistä, mitä ei voida pitää hyväksyttävänä tapana ryhtyä implementoimaan sitovaa kansainvälistä sopimusta. Toimikunnan henkilöresurssien todellinen tarve on selvitettävä ja toimikunnalle on osoitettava riittävät resurssit. Myös Istanbulin sopimuksen artikla 8 eksplisiittisesti edellyttää riittävää resurssointia sopimuksen toimeenpanolle.

Lisäksi CEDAW-komitea on elokuussa 2016 suositellut Suomelle vastaavan koordinaatioelimen perustamista, ja nimenomaan riittävästi resurssoituna.

Asetusluonnoksessa mainitun toimikunnan vuosittaisen suunnitelman lisäksi toimikunnan tulisi laatia pidemmän aikavälin Istanbulin sopimuksen toimeenpano-ohjelma, jonka etenemistä on toki tärkeää seurata vuosittaisen toiminnan seurannan yhteydessä. Myös toimeenpanosuunnitelma tarvitsee riittävät resurssit, jotta sille ei käy niin kuin kävi Naisiin kohdistuvan väkivallan vastaista kansalliselle toimintaohjelmalle (2010-2015), jonka tavoitteista monet jäivät toteutumatta liian vähäisen resurssoinnin vuoksi. **CEDAW-komitea on suositellut Suomelle, että se jouduttaa uuden valtakunnallisen toimintaohjelman hyväksymistä naisiin kohdistuvan väkivallan poistamiseksi ja osoittaa riittävän rahoituksen ohjelman toteuttamiseksi.**

Kansalaisjärjestöt

- Myös kansalaisjärjestöjen tulee olla edustettuina toimikunnassa

Istanbulin sopimus velvoittaa monin tavoin (artiklat 1, 7, 9), että sopimuksen toimeenpanossa valtio tekee yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa sekä tunnustaa järjestökentän asiantuntemuksen sopimuksen alalla. Koska kansalaisjärjestöt ovat Suomessa se taho, jolla on laajin vastuu naisiin kohdistuvan ja perheväkivallan uhrien palveluista, näillä järjestöillä on hallussaan erityistietoa, joka on välttämätöntä sopimuksen toimeenpanossa. Asetuksen taustamuistion luonnoksessa todetaankin, että järjestöt tuottavat tietoa sopimukseen käsittämistä väkivallan muodoista sekä palveluista, minkä vuoksi järjestöjen asiantuntemusta on tärkeää saada toimikunnan käyttöön.

Asetusluonnoksessa toimikuntaan ei kuitenkaan ole esitetty kansalaisjärjestöjen edustusta, vaikka edellisellä lausuntokierroksella tätä tarvetta tuotiin kuitenkin vahvasti esiin useammalta taholta. Nyt kansalaisjärjestöille esitetään rooliksi osallistua vaihtelevasti, pyynnöstä joko toimikuntaan asiantuntijajäsenen ominaisuudessa tai valmisteleviin jaostoihin. Tällainen rooli on ohut eikä yleensä sisällä mahdollisuutta osallistua varsinaiseen päätöksentekoon toimikunnassa. **Kansalaisjärjestöjen aidon osallistumisen takaamiseksi niiden olisi oltava edustettuina toimikunnan jäsenissä.**

Asetusluonnoksessa ei ole myöskään käsitelty sitä, kuinka Istanbulin sopimuksen mainitsemien haavoittuvien ryhmien¹ kysymykset saadaan mukaan toimikunnan työhön. Koska myös näissä asioissa erityisosaaminen on pääasiassa kansalaisjärjestöissä, haavoittuvat ryhmät olisi taustamuistiossa huomioitava toimikunnan kokoonpanon yhteydessä.

On hyvä, että luonnoksessa on mainittu kansalaisjärjestöt, joiden tavoitteisiin kuuluu naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunta. On tärkeää muistaa, että uhrien palveluja tuottavien kansalaisjärjestöjen lisäksi asiantuntemusta, erityisesti juuri tämän alan kansainvälisten sopimusten seurantaan liittyen, on Suomessa nimenomaan naisten oikeuksia ajavissa järjestöissä ja ihmisoikeusjärjestöissä.

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry:n puolesta

Johanna Pakkanen, pääsihteeri
johanna.pakkanen@nytkis.org
www.nytkis.org

Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbeta NYTKIS ry

Naisjärjestöt Yhteistyössä - Kvinnoorganisationer i Samarbeta NYTKIS ry on kattojärjestö, johon kuuluvat Kokoomuksen Naisten Liitto ry, Kristillisdemokraattiset Naiset ry, Naisasialiitto Unioni ry, Naisjärjestöjen Keskusliitto ry, Perussuomalaiset Naiset ry, Sosialidemokraattiset Naiset, Sukupuolentutkimuksen seura ry, Suomen Keskustanaiset ry, Svenska Kvinnoförbundet r.f, Vasemmistonaiset ja Vihreät Naiset ry.

¹ Sopimuksen lisämuistio mainitsee seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt, paperittomat, vammaiset, maahanmuuttajataustaiset, huumeidenkäyttäjät ja asunnottomat.